

Izlazi početkom i polovicom svakoga mjeseca. Cijena joj na godinu za našu državu 1 fr. a. vr. a za ino pokrajine 1 fr. 25 novčića i šalju se, kao i rukopisi, plaćenom poštarinom uredništvu.

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

NAMIENJENA PUČKOJ POUCI, ZABAVI I GOSPODARSTVU!

Oglase izvršujuće uz običnu cijenu, bez imenih dopisih neprima, a rukopisih nevrata „Uredništvo Vile“, koje se nalazi pod naslovom: Bogdša: z. p. Somogy-Selye; županija Baranja.

UZKRSNO.

Spasitelju Bože i Čovječe!
Živ izvoru vječne dušam sreće!
Iza teške, gricne, naše noći
Božanstvenom uzkrnuo moći:
Zora puca bajno,
Pjeva srce kajno!

Bezprimjeran zemlje Mučeniče,
Okajanih dušah ljubljeniče!
Ti odkupi čovječanstvo čielo
Krv, smrti, častno kroz propelo:
I Svog vjerom žića
Dahnu ljudska bića.

Položeno u grob tvrde stiene
Tvoje Tielo neizmjerne cijene
S Mandaljenom i s Majkom Ti milom
Pohadjamo u tugu zavilom:
Ljudstva dobrotvore!
U to ranje zore.

Kano munja žarka sa nebesa'
Leti ancjo i grob Ti potresa,
A Kasius Pilatu porenuo
Da mu javi čudo nečuvno,
Dok vojnici stali,
Na tle popadali.

Zastavicom bielom lieve ruke
I sjajnimi ranami od muke
Satr pako, uzkrnuv, i limbu
I put raja svu griha protimbu
Peljajuć nas lično
Sve u nebo dično.

Na kamenu križnog Tvojeg puta
Ucviljenoj težko s bola ljuta,
Priskočiloj s vratih Nikodema,
Obavivšoj rukam Te objema,
Ukaza se blagaj
Svojoj Majci dragoj.

Gustu tminu zorica raznela,
Na grobu Ti sjede dva angjela
I štropotom groba pokrov krenu
Ucviljenu tješće Mandaljenu,
Da već nisi zdenu
Tvrdu u kamenu.

Očajana, tužna, razplakana
Kraj groba Te smotri baščovana,
I „Marijo!“ na rieč Ti se sbuni,
Od radosti viknuvša „Rabbuni!“
Gleduć meštra svoga
Boga uzkrsloga.

Za njom prišle s pobožnom Salome
Raztužene ženske grobu Tvome,
I groza jim jačne duše prodje:
„Uzkršno je, već ga nije odje!“
Kad im reče mili
Angjo lakokrili.

Razčemorna s teška, kruta, bola
Prva sliede nje dva apoštola,
Nu vraćuć se druge da poištu
Ukazav se pri večeralistu,
Dje Te ko kroz vjetar
Sam prepozna Petar.

U Emaus varošid idući
S dva putnika razgovarajući,
Tad jedanaest Svojim učenicom
Mir željkujuć neba pod vidikom,
Javi se po glasu
Uskrsnuli Spasu!

Osmi danak svaku sumnju slomi
Ukazav se nevjernomu Tomi,
Koj pa nice za dar vječne sreće:
„Bože moj! i Gospode moj! reče,
I tim zasvjedoči
Tvoje Bogomoći!

S tiberjadske vode ribovite
Ti upita Petra „ljubi li Te?“
A on tužan da pukne u dvoje:
„Pasi janjce, pasi ovce Moje!“
Kad mu reče časno
Prepozna Te glasno!

Galilejsko na visbrdo ope'
Jedanajst se apoštolah pope,
Te petstotini iznad učenika'
Tvoja sinu, Uzkrsnuli, dika!
I vicstnuše svima
Tu radost vjernima!

Četrdeset u tom danah mine
Ti s Masline ode na visine,
I s desnice Ota svemoguće
Ti nas ravnaš svedjer putujuće
Kroz života morje
U vječno prozorje.

Spasitelju, dobri Isukrste,
Daj nam vjere i ljubavi čvrste!
Ti si umro da grihu umremo,
Uzkrnuo da svi uzkrsnemo:
„Aleluja“ glasi
Da se rod naš spasi!

Spasitelju, vječni naš živote
Za nebrojne hvata Ti dobrote!
Pruži ruku za pregorku muku
Bunjevačko-šokačkomu puku,
Da slavi buduće
Svoje uzkrsnuće!

Mladi rodoljub.

Jesmo li živi?

Katolička crkva puna je danas veselja. Čvrste vjere da je Isus Božanstvenom Svojom moći uzkrnuo, grieh, smrt i pakao slavno pobiedio, pjeva ona skladomilo: alleluja; t. j. djeco Božja, hvalite Gospoda! Uz romon zvonah, gromen prangijah, milozvučne glasbe i razdraganu prirodu, čisto srce kršćansko da se danas raduje imade živa i obilna uzroka; jer „Isusa tražite Nazarenca propetoga“ reče divni lakokrili angjeo osobam grob posjetivšim, „uzkrnuo je, nije Ga ovdje!“ i, tim je dovršeno djelo spasa našega. „Uzkrnuće Isusovo posljednji je i najjači dokaz da je On pravi Bog, al za nas i najčvršća vjera, da ćemo i mi u sudnjem danu svikoliki tielom uzkrnuti od mrtvih. I ko što je Isus ostavio grob i nije se u njega više povratio, tako ćemo i mi ostavit grobove mirogojnih počivalištah, i nećemo se više vraćat u nje.

Uzkrnuće je u čovjeka dvojako: tjelesno i duševno. Tjelesno ćemo uzkrnut na sudnjem danu, duševno uzkrnjujemo kad se griha manemo, a za to trebamo moći i milosti Božje.

Za tjelesno uzkrnuće da i nemamo izvorna stožera u Isusu i Njegovoj Božanskoj nauci, aalaz mo neborivi dokaz u naravi. Sunce zajde i opet se radja. Vinova loza pod zemljom zimuje, a u jesen ploda donosi. Sjeme iztrune i opet nikne da čovjeku krušca pruži. Stabla i voćke pod sniegom čame, proljećem listaju, te sokom i plodom hrane čovjeka. Kipolievac sačini kip, nedopoda li mu se, prelje ga u novi. Črvić puži i izprede si grob. U njem spava kratko vrijeme, tad pukne, te izleti buba kao najljepši leptir iz njega.

Razum uči čovjeka, kad je Bog jednoriečno sve stvorio, da će jednoć i naša mrtva tjelesa moć uzkrnuti, i sudć nas, sva djela naša svemu svijetu očitovati.

Zavirimo li pako u sv. knjigu Božju čitamo rieči Jobove : „ja znam da moj Odkupitelj živi i da ću uzkrsnuti na sudnjem danu, i opet ću se uviti u kožu, i utjelovljen viditi Boga moga mojima očima, . . . u krilu je mom ova nada moja (19.) Sv. Pavao (I. Korinćanom 15) piše : „nećemo li uzkrsnuti od mrtvih, tad nije uzkrsmuo nit Isukrst, ako nije uzkrsmuo Isukrst izprazno je onda prodikovanje naše, izprazna vjera vaša. A Isus (Ivan 5.) veli : „nemojte se čuditi, jer će doći vrijeme, kada će čuti glas Sina Božjega svi oni, koji su u grobovih.“ U vjerovanju pak apostolskom velimo : „vjerujem u tiela uzkrsnuće.“

Plato u Fedonu veli : meni se čini, o Kebes! da će ljudi po smrti opet oživiti. A Seneka pako kaže : sve prolazi doduše al ne u propast. I smrt, koje se toliko bojimo prekida, istina, život, al ne za uvijek. Doći će dan, kad ćemo opet ugledat svjetlo . . . (posl. 23.) — A Atenagoras veli : suvišno je da istom dokazujem kako nesamo mi vjerujemo, već kako su mnogi mudraci starih vremena vjerovali u uzkrsnuće tjelesah.

Vjerujući dakle nepokolebivo da ćemo uzkrsnuti, a uzkrsnut će samo onaj koji je ikad živio, budi nam dozvoljena, prispodoba da zapitamo : jesmo li narodno živi, i imamo li nadu u uzkrsnuće ?

Na duši ugarskih Bunjevaca i Šokaca počiva od vjekovih teški još neokajani grijeh, duševne praznine i grdne nemarnosti. Te doklegod ga se neodreknu neima jim narodna života i nade u narodno uzkrsnuće.

Što su duši molitve, posti, milostinje i kriepostna djela, kao sredstva i promicala do prijestola Božjeg u nebeske vrhine, to je nam naša narodnost i jezik, na krilih kojih imao bi se bunjevački i šokački narodni duh uzvijati častnomu prijestolu Slave majke, oko koje se viju i raduju braća svih naobraženih slavenskih plemenah. A dje smo u tom ?

Što je pravednoj duši svetinja zakletve, to bi imala biti sreću bunjevačkomu i šokačkomu prva svetinja, prvi zavjet i zakletva : prije umrieti neg se svojoj slavenskoj majci iznevjeriti ! Al koi je taj ?

Pitamo li se pako : dokle smo u tom doprli ? savjest nas muči, ljuta guja nehajstva srce nam ovija, a duša u potištenosti čami — i čamit će dok s grieha nehajstva i neumre.

Kako pravedna duša želi, da se što prije od tiela razstane i Boga dragog ugledje, tako žudi i pravi bunjevačko-šokački rodoljub da mu narodu svane dan, u kom će ugledati sunce prosvjete vrhu roda svoga.

Današnji blagdan 'sjajne slave Gospodnje obraćamo se k vam vi Njegovi nasljednici, bez razlike Božji svećenici, kojim mora biti na sreću sve što je pravedno, dobro i kriepostno, moleći vas, da nas ljubavju i rodoljubivom dužnostju podpomazete triezno i savjestno u uzvišenoj svetoj zadaći oko naobrazbe, obuke, duševna napredka i razvitka silno nužna bunjevačkomu i šokačkomu puku, koi je doslje jedini u svojoj Ugarskoj sebi pripušten, oda svuda zanemaren, protivničkim strielam na milost i nemilost izvržen. Njegovim životom i uzkrsnućem slaviti ćete ponajprvi vi uzkrsnuće sviestih i spas dušah vaših. Svećenstvo mu je dosad najveće prepone stavljalo ; svećenstvo odrodno crnomu ga kruhu dosudjivalo ; u crkvi, u školi i u javnih sastancih ono ga je najžešće tištilo, prava mu gazilo, tuđim ga duhom trovalo i stepenu lađnokrvnosti i sdvojnosti dovelo. Odložite ubojito oružje, pregorite ljubav za ljubav Uzkrsnuloa milomu rodu svomu i našem ! Jer on životareć a ne živeć, kuburć a ne uživajuć, tumarajuć a ne putem prosvjete iduć, mora

propasti ako mu se vi nesmilujete. Je li vam pako žuč jala i pečali na toliko srce zalila, da mu nedužnomu neoprašćate i da ga rodoljubju nepriućavate, a vi ga bar pustite do nas i do našega glasa, jer inače, gazecé pravo nad pravi duševne sviesti i slobode, udarate si o čelo crni pečat vjekovita ukora, a na dušu ljagu neoprostiva grieha !

I vas molimo narodni učitelji da dječicu bunjevačkih i šokačkih majkah slavenskim duhom narodnosti i jezika zadahnete, da joj u školi roditelji i odgojitelji budete, u našem joj jeziku knjigu tumačite i, za njezinu ljubav u vaših starih godinah, koja će vam jednoć ladne kosti u tavnih grobovih blagoslivati, i duše vam neumre Bogu u milosrdje priporućivati, našoj narodnoj bunjevačkoj i šokačkoj svtinji vierni ostanete. To od vas, učitelji, zahtjeva Bog, zakon, savjest i pravednost !

Svećenici i učitelji u vaših je rukuh sudbina našega naroda. Vašom krivnjom on danas ne živi nego životari ; vašom pomoći on će se pridici, oživiti i — narodno uzkrsnuti !

Mladi rodoljub.

Česka djevojka.

Putnika putujućega pokrajinom Rena neće nijedan njegov pritok toliko zanimati kao što iz puste goljeti izvirući Ar, koj se težkom putanjom vijugajuć, nedaleko starorimskog gradića Sincig, izliewa u Ren.

Komu vrijeme i novac dopusti od Koblenca pram Kolinu, il od Kolinu pram Koblencu da putuje, ne žali jedan dan svratiti se u gostionu k „liepim blizancem“ od graditelja crkve sv. Apolinara i grofa Fürstenberga nazvanu, i koja stoji pod pokroviteljstvom gostioničara, kojega bi ljubezljivost i prijatnost bila dovoljna i za dva svratišta.

Čim mu dodje gost, nakon pozdrava i odpozdrava pita : „Jeste li Ar posjetio ? Ako slučajno stranac tamo bio nije, to mu rekne, da što prije ide šujim dotamo.

Kobna ratna godina 1866 bila je renske gostioničare nepovoljna. Već u proljeću glasao se ratni bubanj. Tekom ljeta nedalo se gostom u to ratno doba na zabavu i okrepu. Tek krasni dani mjeseca rujna i listopada kao da će nadomjestiti ono, što se proljetos i ljetos izgubilo.

Na sredini Rena bilo osobito živano. Došlo jih iz bliza i iz daleka. Bilo je tu svakojake narodnosti, a ponajviše Englezah.

I mi smo gosti svratišta Fürstenbergova, i nas tako ljubezno izprimilo kao i druge strance ; premda smo mu susjedni Kolinci. Prenoćismo samo jednu noć ; drugi dan trebalo je poć u arsku dolinu.

Popesmo se na najvišji vršak arskog gorja, na Landskrone. Otdud se spustismo u prijatno kupalište Novi-Ar. — Kupalištni gosti, koji su se otle običavali početkom rujna kući vraćati, ostadoše još nediljicu, nebi li nadoknadili što su radi burnoga ratnoga vremena preko običaja zadocnili. — Vesela svirka i pjesan orila se svuda kuda smo prolazili, i mi napokon nakanismo da se malko odmorimo u valportshajmskoj gostioni.

Okrepljeni vincom pošalimo kočije pred nami, a mi ćemo pješice, da se bolje nagledamo vragolasti beračah i beraćicah, jer je bilo o berbi.

Veseli posao pudarah rado ti gledje reuski gost i već računava koliko će ga od suviška pobranega zapasti. Nu neznamo, da ćemo se danas još ničemu ljepšemu veseliti.

Nekoliko putah opazismo kako beraći osobito liep grozd među u posebnu kotaricu.

— To će se grožđe valjda čuvati za zimsku porabu ?

— O ne ! odgovori nam upitani. — Tako se ljetos čini po svoj Arskoj okolici ; — najljepše grožđe dobiti će českinja.

Nemogosine se oteti prijaznomu pozivu posjednika vinograda, te se k njemu na čas svratismo ; a on nam pripoviedao o Českinji ovako :

— Iz seljačke kuće našega susjednoga sela moradoše dva dečaka na vojsku prot Austriancem. U prvom okršaju bi mladji težko ranjen. Polumrtva odnesoše ga u bližnju seljačku kuću. Tu

ga primi dvoriti českoga seljaka kei i prem je bio opasno ozledjen na glavi, ipak je ozdravio; — nu od teška bola izgubi govor.

Vojnički ljecnik, komu je bio bolestnik povjeren, morade s vojskom dalje. Priporučio ga domaćem ljecniku. Ovaj bi rekao često putah, da je pravo čudo, što je taj bolestnik ostao, te da svoj život zahvalit ima jedino požrtvovnosti i niezi djevojinj.

Počeli djevojci zamierati susjedi, pače i ista rodbina. Nekako jim se ta simpatija Ceskinje napram Prusu čudna vidila, i kivna usta počela govorkati, da se tu malo i ljubavnog čuvstva uplelo.

Našu junakinju ni brige za sve to. Ona si je preduzela djelo kršćansko na neprijatelju. Moramo priznati, da je budući član dobre obitelji, bila valjano odbranjena, te ju s toga nije mišta u izpunjivanju preduzeća smetalo.

Bila je tiha i ozbiljna. — Možda je u najljepšem cvietu mladosti, koi joj sada već docvao, nesretno ljubila, pa je tako ozbiljna i požrtvovna, tko bi znao?

Nakon mnogih nedeljicah ozdravljalo rensko seljače. Kad bi koj prijatni dan svanuo, vodila si ga naša junakinja po okolici da se ozdravljajući nagleda liepih mjestah, i još ljepšega položaja. Upravo zato, jer joj toliko govorkali, rado se je prošetala sa strancem. Ta treba mu vodja, nepoznat je u okolici, a dar jezika mu manjka. — Ceska ga djevojka životu povratila, zar da ga na pol puta iznevjeri?

Eto lista iz zavičaja tužnom vjesti, da je brat ozdravljenoga na bojištu pao. — Srećom dodje list u ruke djevojinje. Ta vjest bila bi mu velik utisak na još slabe moždijane učinila, zato mu je nehtjede saobćiti, a i kućanom nehtje ništa reći, jer bi ju mogli odati. Nu ipak si je čvrsto preduzela da će jedinca tužnih roditeljah odvesti u njihov naručaj.

Bilo je tu i pravde s rodbinom kad se opremala, pošto joj ljecnik dopustio, da prati vojnika u Porenje.

Čudom se čudismo toj hrabrosti junakinje. Koli čvrsta značaja mora da je djevojka, kad se tako oprieti umie kivnim jezikom, koji su radi, da joj nahude časti i dobru glasu.

— Mogla se zaiskati pomoć od vojničke oblasti, primjeti jedan iz naše sredine, ona je lje uzkratila nebi.

— Da, ali kad bi ovaj zancarnio zaviti ranu, ili mu se možda iznenada putem saobćila bratova smrt, šta onda?

— Pravo velite, najviše ima pravo djevojka. Tim više pravu ima, što si je sama izmislila kako će i što će? Sasvim postupce saobćivala je na dugom putu svomu štićeniku tužnu sudbinu njegova brata. Velika radost naskoro opet vidjeti i zagrliti ljubljene si roditelje, utiša mu ponješto bol za izgubljenim bratom. I tu mu tagu još većma umanjí, kad ga puna ženske nježnosti predade njegovim roditeljem.

— Šteta što se taj prizor slikati nemože! uzkliknu jedan mlad slikar.

— Mogao bi se slikati, nu plemeniti cilj, koga je djevojka nosila na unu, nebi se dao pogoditi. — Pa ipak bi ovaj pravo heroički čin zavriedio da se slika, i da mu se priznanje daje, kao što se priznaju junački čini vojnikah.

— Priznanje nemanjka, i to joj se daje bez ičije pripomoći. — Od usta do usta kroz sva mjesta okolo Ara razneo joj se glas brzinao munje. — Vidite još nema ni osam danah kako se dečko povratio, pa već svaki vinogradar šalje najljepše groždje Českinji.

— Zar zbilja nije svemu tomu povod ljubav?

— Nije, ozbiljno odgovori posjednik vinograda. Či skinja mnogo je više naobražena nego taj naš seljak; pa već po tom nemogu na misao, da bi mu ona bila sklona. Starija je od njega; a da kažem ljepota ju je zanela i to nije; njegovo bo lice nema ništa dražestna na sebi. Ona htjede, kako rekoh, da bude u preduzeću vierna. I jer joj je ljecnik obećao, da će mu se možda ipak govor povratiti, to je nakanila još koju nedeljicu ovdje ostati, da se i te radosti užije.

— Tu junakinju moram svakako da vidim, reče slikar.

I mi drugi gojismo istu želju, nu vrieme nam toga nedopusti.

Konac novele, nu novela nije, jer nije izmišljotina, već događaj, komu je najglavnije manjka, naima: ljubav, — pripoviedao nam je nakon nekoliko nedeljicah slikar.

Junakinja je ugledno djevojinje od kakovih dvadeset i pet godinah. Ozbiljna je, uz to čedna i umiljna, znade i čitati. — Njezin štićenik nimalo nije duhovit. Jednom riečju: prost je seljak. Kod tolike protivnosti o medjusobnoj ljubavi nema ni govora.

Seljaku se počeo govor vraćati; Českinja se puna zadovoljstva na povratak u milu domovinu spremala. Polazak joj je vrlo časćen; pratili ju prvaci sela; vience cvieća sipali joj na put; topovi pucali; pače načelnik i starešina obćine ustnice joj zahvalili u veliko.

I danas poslje devet godinah Porencem mila je uspomena Česka djevojka.

* * *

Tko si roda i porekla slavnjanskoga pokaži riečju i djelom da si dičan, i sretan što si Slavjan.

Nestidi se nikada imena slavnjanskoga, pa će ti i tudjin zasluzenu dati čast.

Nedajmo se tudjinu, koj bi rada sve što je naše poniziti i uništiti.

Kliknimo svesrdce:

Slavski jezik, slavsko ime

Ja se vazda dičim time!

Osobito mi ženskinje, kojim je Bog dao uzvišenu zadaću da odgojimo mladoga čovjeka, duboko usadimo u srce djece naše slastju majčina mlieka rieči narodnoga biskupa:

„Sve za vjeru i za domovinu“

jer se rastavit neda krvi riekom, što se usisa majčiniim mliekom.

Potomstvo naše blagoslovit će nas i Bogu hvaliti, što su djeca roditeljah, koji su ju znali i marili odgojiti Bogu na slavu i miloj domovini na čast, a sebi na sreću i podporu starih danah. Pa kuda će nam ljepši lovor vjenac?

Ponašila Anka Šimunovi ćeva

R u ž i c i.

U vrtiću ružica
Liepo procvjetala,
Miloduhom, ljepotom,
Svskog razdragala.

Ako paneš na grudi
Mojoj liepoj diki,
Zadahni ju mirisom,
Dolikuj joj slici.

Cvjetaj, cvjetaj ružice
Ko što i dojako,
Širi miris posvuda —
Vrtić krasi tako!

Al u miris upleti
I uzdahe moje,
Kojino se za dikom
Svejednako roje.

Nek ju moji uzdasi
Uvjere o tajni:
Da će samo radi nje
Ostat uvijek trajni.

M. Crnko.

Mohač, 1526.

(Nastavak.)

50.000 Turakah, odieliv se od Sulejmana i udariv na ugarsko desno krilo, obrne našim ledja, i naši osokoljeni obore se hame-tom na Turke tja do turskih topovah.

32 ugarska jezdilca dadnu si pošenu rieč da će ubit sama Sulejmana. Tri se dokopaju njegove osobe, nu u taj hip Turci jim konje probodu, a nje smaknu.

Čim stiže desno krilo naše vojske pred topove, momčad obuzè strah. Užasna slika očite smrti pojavi se na licu probledjelih vojakah, stadiših se ugibati urnebesnoj ruki topovah. Većina ih stojećih na bojuj točki nadje smrt, valjajuć se na hiljade u vlastitoj krvi. Razpršaj i metež, strah i šrepet, zaniemilost i jauk naših, a još više turskih ranjenikah, provalio u sve strane ugarske vojske. Il ćeš da sebe spasiš, il boreću se smrću braću da oslobadjaš!

Užasna rječ: napried! podhusti još poslednje sile junačke, te prionuše, da nadjačaju topove i ostanu pobjedilice na krvnu braniku.

Al dok su u pomoć pritekla te drugotne ilti zadnje sile, pali su viteški vojskovodje pod Satorišćem od dušmanske ruke, te vodstvo preostale vojske preuzeo Batyány i Perényi.

Za toga sve još ide kojekako.

Al kad Raškaj donese iz tabora glas, da je neprijatelj oba tabora zaplenio, i na taj užasni glas kad je čuo urnebesnu riku

turskih 300 smještenih žežućih topovah,*) te ugarska vojska kad je vidila još iza Satorišća za boj spremnih 20.000 janičarah, — počeo se desno krilo razpadati i mnoštvo hametom bježati.

U tom trenutku nestade kralja.

U strašnom dimu i plamenu izčeznuo je. —

Čas dva iza njega nestane i ostrogonskoga prabiskupa.

Oduševljeni junaci, nevideći kralja u sredini svojoj, pomisliše na tužnu sudbinu domovine, te usuprot što se uzklimalo desno krilo, udari žestoko središte i lijevo krilo napried neko deset korakah, kadno naopako opale turski topovi iznova.

Najveći neznatne štete našim junakom topničari htjedoše da grmljavinom i paklenim dimom zaplaše ugarsku vojsku. Izbilja veći njezin dio povuko se natrag. Al i tada nemogavši gutati strahovita praha i dima, skrene bježati, — bježati naglo i neuredno. „Otkad je svieta,“ veli sgodopisac, *nevidiše ljudi tolikih dimobla-
kah,**)* kono vidiše od praska i urlika tih turskih topovah. Ta oni su sami mogli skršiti i smrviti ugarsku silu!

U oblacih gusta dima nije laki jezdilac vidio konjanika oprireda se boreća, već bi utrkao u čopor Turakah siekuć i mrcvareć dok nebi i sâm pao.

I u trećem redu stojeći oklopnici konjanici raznih narodnostih i jezika posvema oružani približili su se, al u plamenu, kreševu i krviprolieću videći da jim padaju vodje, mnogi biskupi i gospoda, udare jatoniće u bieg. Te proti divljemu Turčinu nebjše već nikoga! — — —

U sredini ostalih 4—5000 pješakah, vojnici papini i Česi, došavši u pomoć za krst častni i slobodu zlatnu proti polumjesecu, budu na mačevce dignuti.

Poldrug sata, il najdulje dva sata, trajavša bitka, krvava sječa, zakopala je ugarske narode, kralja, plemstvo, velikaštvo i vrhovno svećenstvo u grob tužne vječnosti.

Avaj kolni dane slave zakopane!

Nad krvju umrlih junakah nagomilali se crni, ledeni, oblaci. Sunce je pomrčalo, nebo potavnilo. Samo kadkad šiknula munja, da pokojnici blažije počivaju, a bježući sigurnije putuju!

Oblačna, tamna, noć bijaše mnogim bjeguncem žudjena pomoć. Nu mnogi njih nadjoše u močvari čeljskoj i dunavskoj, trskom zaraštenoj, ladni grob, a lješine jim udavljene plivaše na gordih talasih duboka, strašna, Dunava.

Te dočim su u Sulcjanovu taboru do polnoći kobna, toga dana u veselje pobjede tamburi udarali, *niemom tugom dan i noć plivala su tjelesa ugarskih junakah izpod zidinah biogradskih i smederevačkih u Crno Morje, oprastajuć se zavieće s milom domovinom.***)*

Ljudevit kralj, kad je Turčin stao paliti topove, a lijevo ugarsko krilo okrenulo bježati, izčeznuo je sa bojišta.

Siromah htio da se biegom spasi u pratnji plemenčeta: Trepke i Cetrika.

I došo sretno do potoka Čelje, u koj mu konje uplivaio. Nu nemogši ga pricići, konj mu od biega trudan, kad se htjeo na obalu s onustran da uzpne, upane natražke na ledja te u glibu utuši i sebe i kralja!

Cetrik s Trepkom nemogavši da spasi mladjana kralja, za bilježi mu družićem mjesto smrti. Tu ga našli poslje dva mjeseca; truplo mu izvukli, te ga odvezli u Stolnibiograd i sahranili u raku ugarskih kraljevah.

Crna noć tugah i nevoljah pokrila je zemlju i krunu ugarsku!

IV. GROZOTE IZA BITKE.

U nesretnoj kršćanskoj bitki na mohadžkom polju pao je, kako rekoh, kralj, narod i plemstvo; pala su dva nadbiskupa; palo je pet biskupah, 28 zastavnikah, (barjaktarah), 600 velikašah, 10.000 konjanikah i, 12.000 pješakah; skupa: 23.000 ljudi!

Al to još nebi dosta.

Drugi dan smaknuto je u biegu uhvaćenih 1500 momakah; medju njimi mnogi velikaši, što ih sultan zapovjedio naokrug sporirati i na komade sasjeci!

Medju zarobljenici nekolicini odličnijih muževah poklonio je život, da Turčinu kažu put i utjeravaju porez po obćinah. Ti jad-

nici skupo li su kasnije plaćali slobodu svoju! Izmed ostalih nesretnikah bijaše takov jedan Mikola Herceg, turski vodja i pjenezničar, a kršćanski izdajica. Bijaše Pileczky, komornik pokojna kralja, i Maczjeowszky, stolovnik Ljudevitov. Za njimi sledi Mijat Fekete i Bartol Majtény.

Pavo Kecskés, vitez od oka, žrtvovao se kao vierni siuga dobara gospodara i oslobodio ga u osobi palatina Bátorija. Istim na činom Skender Bakač oslobodio je sužanstva vrijedna Bánfiya.

Osim navedenih oslobodio se: Šimo Bakač (Erdőly) zagrebački, Franjo Jozefić senjski i Brodarić sriemski biskup. Od svjetovnih pako: Franjo Batyány, Perényi, Valentin Török, Raškaj i Mirko Cibak.

Izim kralja i, dosad spomenutih vitezovah, izgubili su još život u bitki i u biegu: Salkan (Zalkán) ostrogonski i, Tomory kaločki prabiskup. Tomorijevu glavu odsjekli su Turci, natakli ju na kopje i nosili ekolo po turskom taboru. *Glavu junaka i vojskovođe ugarskoga, koga će poviest u vjekove slavom spominjati, jer je živom ljubavju plamtio za domovinu.*)*

On je, veli se pravedno, više godina držao granicu domovine proti Turčinu i uložio u to ime kao svećenik reda Melkizedekova 20—22000 forintih.

Dalje, veli poviest, izgubiše glavu: Franjo Perényi velikovaradinski, Filip Morc pečuvski, Blaž Pakšić gjurski, Kaholy čanadski i, Palinaj (Palisna), il Palma, bosanski biskup.

Od zastavnikah pao je: Gijura Sapolja grof sepeški, drugi vojskovođa; Ivan Drágh zemaljski sudac; Fran Ország kraljev nadkomornik; Petar Korlátkövy i Andrija Trepka nadvratari kraljevi, sa Šimom Horvatom peharnikom njegovim. Zatim Tomo Szécsy, Gavro Perényi, Ambroz Sárkány, Ante Palóczy, Matija grof Frangepan, Žiga Bánfy, Franjo Ilampó, Nikola Tárczay, Ivan Pakšić, Ivan Istvánfi, Mirko Várday, Miho Podmanický, Orlović senjski kapetan, Stjepan Acél, Sisman Pogány, Ivan Tornaljaji, Ivan i Stjepan Kálnaj, i Nikola Forgáč,**) — Nikola i Ivan Pekri, Ivan Majtény, Ladislav Vaš, Karla Ispán, Ante Nagy, Mikola Joža, Šebastijan Sečej, Blagoje Pošar, Franjo Takošić i, Šágaj. *Vriedni svi, veli historik, kad im nadgrobní kamen neriše uspomene, da jim bar poviesti listak zavije imena u vječni spomenar.***)*

(Sliedi.)

Uvjeti duga života.

Piše: M. B.

(Nastavak.)

Nadalje uvjet duga života s duševnog gledišta smatran, jest takodjer: *moć volje.* —

Čovjek se može savladati, samo ako hoće, može svoje predstave, čuti i nagnuća ravnati i pravac im dati, kao što to od njega razum zahtjeva. Volja je moć samosavlade; možemo si štogod uzkratiti, štogod podnieti i izvesti samo ako smo postojani, ma kako goleme zapreke na putu stajale.

Čovjek neka uvijek ono čini, što je dobro i pravo; dužnost neka ga vodi a vršina neka mu je svrhom, koje se domoći želi, pak kad ga priroda na to opredjeljuje a razum pozivlje, mora da imade hrabrosti i srčanosti teškoće svake vrsti takodjer i nadvladati. Čovjek ima sa suprotivštinami posla, koje mu razna nagnuća, požude i strasti nanj nabacuju; tieu ga se i dobra i zla, pa kad može duševnost rukovoditi, zašto da nesmaže snage za ono što je tjelesno? Zašto nebi bolesti prepredio, koje tim više nanj nahrupijuju, čim se čovjek više razmazuje? Počnimo samo ozbiljno, srčano i postojano, pak će nam duh i tielo takovo stanovište zauzeti koje će na oboje blagotvorno djelovati.

Volju podpomažemo osobito pomisli božanstva čudoredja istine, prava i dobrinje, po čem ona činovatnu snagu i krjepćinu dobiva. Odlučna i nepokolebiva volja smaže divne stvari, jerbo nije nuždi podvržena, nije rob strasti; njezin svijet je nedje drugdje, nego li u odori putenoi. Čovjek je slobodan ma bio i u lance sapet!

On je gospodar višega svieta, svaki njegov čin je slobodan čin, premda se čini, da mu je navadom, ako uvijek ono čini, što mu razum činiti nalaže.

*) Jászay.

**) Dóvde Brodarić, a dalje:

***) Jászay

(Sliedi u Nadometku.)

*) Fessler i Péczely vele: da je bilo 300, a Jászay: 800 topovah! —

**) Jászay.

***) Jászay.

Nadometak 8-mom broju.

Koji dakle svoju volju na'to privikne, da svakiput zakonito djeluje, i nikakvoj zloj napasti se neopodade, taj je vrstan nad svojim tielom i svimi tjelesnima pojavi osobito dobrotvorno zapoviedati.

Ktomu je dobra sviest kao kakva zaslada tjelesna, a raj duševni. Ona je nepokolebivi uvjet zdravlja, čuvajuć ga od izgreda neumjerenosti. Ona nalazi vazda blaženu sredinu pak koj njom od-krojenju njeru veselja uživa, taj je sa ovakom slobinom brzo go-tov. Gravcu biaše se snajvećimi tjelesnimi mukami boriti, pak što ga je tješilo, ako ne njegova dobra sviest, koja ga oduševljavase i život mu davaše!

Napoleonu pomože njegova željezna volja da uzmogne onak-ov život podnašati, što mu njegovi neprijatelji prirediše. A što da o uspješnu odlučne volje mnoge rieči trošim? Sjetimo se samo prvih blagovjestnikah sv. nam vjerozakona. Sjetimo se milijunah mučnikah pak ćemo viditi što može dobra sviest i odlučna volja. — Pokle smo nieke uvjete s duševnoga gledišta za dug ži-vot probćeli, ajde da vidimo izvanjske znakove, kojimi se na dug život zaključiti smje!

Glavni uvjeti duga života s tjelesna gledišta smatraui jesu: 1) Zdravi probavni organi. Ide li probav pravilno i uredno tada je i glava od nesvjestica prosta, volja nepomućena, a strasti, koje često bolesti prouzrokuju, imaju tim manje škodljiva upliva. Po krbi-mo se dakle za dobar želudac, nepretrpajmo ga niti jelom niti pilom, i obdržavajmo mjeru i red glede jela i pila. Ako to činimo, tada nam neće običan ručak želudac napeti ili neku vrst grozni-čavosti donieti. U čem mnogi pri objedu griše je to, što se njim žure, kao da ih tko u počeru goni. Treba dakle polagano jesti i svu hranu dobro sažvakati i zasliniti, jer je zaslinjenje od velike važnosti pri probavu. Razumieva se, da se tomu hoće i zdravih zubih o čijoj negi, osim dvo- ili trokratnog pranja na dan, oso-bito poslje svakoga jela, nemožem dalje besjediti, da nebi ovaj člančić preobširan, pak zato komu dosadan bio. —

2) Dobro uredjena, dobrano široka i jaka prsa i dihalo, ko-ja mogu duboko bez tegobe i kašljanja zrak u se udisati, i u govoru podugu uztrajati. Slabe, kržljave i kratke grudi najbliža su vrata smrti. —

3) Neprećutljivo srce. Ako kucavice jednako i polagano udaraju, ako ti koja kapčica vina nepospješuje kucanje bila, ako ti se poslje srednjega objeda ne driema, tada su ta sve znaci do-bre konštitucije. Premda je kolanje krvi neobhodno potrebno za život to ipak silnu množinu snage troši, zato oni, kojim bilo sto-put u času kucne, više silah troše, nego oni, kojim za to vrijeme do jedno šestdesetput kucne. Snažno i uredno kucanje vazda je zna-kom dobrog zdravlja i sposobnosti za dug život. Nasuprot vječita slabost i silna oćutljivost pri svakom i najmanjem potr-su ćudi, bilo to ma s koje strane, i ma s kakvog uzroka, jedva daje prilike za dug život.

4) Potreban je tomu dobar temperamenat. Od svih najbolji će za to biti sangvinićki pomiešan sa malo flegmatićnim, što so-bom donasa veselu volju, umjerena ćuvstva, raden dapaće štrapa-can život i liepe duševne sposobnosti.

(Sliedi.)

Ciene pri novih mjerah.

(Nastavak.)

VI.

Mjera za težinu je četverovrstna: *metercenta*; — *kilogram* (ilti novi funt); *dekagram* (novi lot) i *gram* (nova drakma ilti kvintil). — U stotinarki je 100 forintah, u metercenti 100 kilo-gramah. U forinti je 100 novćeah, u kilogramu je 100 dekagramah. U desetaku je 10 novćeah, u dekagramu je 10 gramah.

Jedan kilogram je prilićno veći nego dosadnji funt; jer važe nemal 1 funt i 25 lota. 56 kilogramah je jedna bećka centa. Jedan dekagram je malo težji od $\frac{1}{16}$ iota; jer 7 dekagramah čini ravno 4 bećka lota. A gram iznosi ćetvrtinu drakme (kvintla).

Na željeznicaħ uporabljaju službenici carinske funte (Zoll-pfund), te nam je znati; da je 1 kilogram 2 carinske funte, il po kilograma da je 1 funta.

Kilogram pišemo sa *k*, dekagramm sa *dk*, a gram sa *g*.

Preobrnut ćemo dakle stare *lote* i bećke *funte* u nove mjere, pa mi pritom, Bunjevće i Sokće, pazi na sljedeće skrižaljke.

1. Lote u dekagrame i grame.

Bećki lot	koliko		Bećki lot	koliko	
	dk	g		dk	g
1	1	7 1/2	17	29	7 1/2
2	3	5	18	31	5
3	5	2 1/2	19	33	2 1/2
4	7	—	20	35	—
5	8	7 1/2	21	36	7 1/2
6	10	5	22	38	5
7	12	2 1/2	23	40	2 1/2
8	14	—	24	42	—
9	15	7 1/2	25	43	7 1/2
10	17	5	26	45	5
11	19	2 1/2	27	47	2 1/2
12	21	—	28	49	—
13	22	7 1/2	29	50	7 1/2
14	24	5	30	52	5
15	26	2 1/2	31	54	2 1/2
16	28	—	32	56	—

2. Bećke funte u kilograme.

Bećki funt	koliko		B. funt	koliko		B. funt	koliko	
	k	dk		k	dk		k	dk
1	—	56	8	4	48	60	33	60
2	1	12	9	5	4	70	39	20
3	1	68	10	5	60	80	44	80
4	2	24	20	11	20	90	50	40
5	2	80	30	16	80	100	56	—
6	3	36	40	22	40	—	—	—
7	3	92	50	28	—	—	—	—

N. pr. 6 funtih i 18 lotih koliko iznaša u novoj mjeri?

Vidim pod 2. da:

6 funtih sačinjavaju 3 kilograma i 36 dekagrama.

Vidim pod 1. da:

18 lotih iznosi 31 dk i 5 gramah.

Dakle 6 funtih i 18 lotih = 3 k. 67 dk. i 5 g.

Ovoliko sam si smatrao ugodnom dužnosti za naše seljake izcrpsti i u praksi predoćiti ciene i obraćaj starih mjerah u nove i novih u stare. I tim budi dost o njih u ovom malenom listku.

Mladl rodoljub.

Alleluja!

Još rumencem ni polilo
Jarko sunce vrćke gora',
Nit se ćulo pjeaje miło
Budnih pietlah da je zora,
Kada briga na put budi
Dvie ženice blage ćudi.

Vidiela si Mandaljena
Sinka moga umirati;
Od svih njega ostavljena
Motrila si uzdisati. —
Hodi seko da idemo —
Da Ga mrtva pomadžemo.

Mirišave drage masti
Namah uzmu u sklenicah
Da pomadžu u znak ćasti
Tielo puno brazgoticah,
Znak ljubavi to bijaše
Dje tko koga imadžaše.

Mučć idu sasma sjetne
Da ćim prije grobu pridu,
Pa da vide vele sretne
Za kim želje njine idu,
I da ljube sveto Tielo
Što grieh pribi na razpelo.

Kad bijahu na pol puta
Jedva rieću prosboriše;
Jer ih pećal snadje ljuta
Što grob kamom zatvoriše;
A pratilca nidje nije
Kamen groba da odkrije.

Al kad dodju pune suza'
Groba mjesto dje stajaše;
Tu jih snadje, ljuta groza
Odvaljen bo kamen bjaše,
A za grobu dva mladića
Ko nadzemna do dva bića.

Nebojte se miljenice,
Vi tražite Gospodina!
Nerosite suzum lice
Ne ima ovdje Božjeg Sina,
„Usto je ko reko bjeće
Evo mjesta dje ga dješe!“

Ajte sada do Solima
Pa javite što vidiste:
Dva mladića u bjelima
Opravicom da smotriste,
Koji kažu da Sin Boga
Usta za spas puka Svoga.

Alleluja Stvoritelju,
Koj nam takvog Sinka daće!
Alleluja Spasiteiju,
Koji za nas žrtvom padće!
Alleluja svoj Trojici
Bilo viek u zajednici!
Alleluja malo velo
Neka pjeva viek veselo!

FRA VLADOJ VIDOVIĆ.

Hercegovački vojvode.

(Nastavak.)

Četvrti je:

Peko Pavlović, vojvoda crnogorskih dobrovoljaca. On je ometao glavu crvenom čalmom. Izpod svedenoga čela sjevaju mu dva ognjevita oka, a preko duguljastih ogorjelih lica previo mu se brk „kao jagnje.“ Odjeven je prosto kao i ini junaci, a ogrnuo se primorskim kaputom i, neprestano puši čibuk. Vojnović, a po otcu Pavlović naš Peko, rodom je iz Čeva i, ratovao je za prvog ustanka s Jovovićem. U slavnoj bitki na Grahovcu prvi je skočio u turski šamac i sjeko Turke. A za to junaštvo pokojni knez Danilo darovao mu zlatnu sablju i dvie ledenice (sreberne pištolje). Do g. 1871 živio je na Čevu i, često se je, vele, davao na četovanje. Iste godine ustrojena je vojska u Crnojgori i on bude „bataljon-komandierom.“ S toga nosi zlatni grb na kapiici sa dvie sabljice oko nje. U početku ustanka prodro je u Hercegovinu sa svojim lavovi, od kojih mu je doslje poginulo nešto preko 100. Za njim je sestra Petra Vučkotića, tetka crnogorske svietle kneginje.

Peti je:

Pop Pero Radović Cvijetov, vojvoda nevesinjski, muž visok, žut, hercegovački odjeven. Rodjen u Nevesinju od bogate kuće Radovića. G. 1851. borio se sa Zimonićem proti Alipaši i njegovom Kavazbaši. Poslje ustanka odbio je sve nudjene časti turske vlade. On je živio kod kuće kao parok. Revan svećenik i čestit rodoljub oplemenjivao je svoje stado kršćanstvom, a danas ga predvodi u borbi za slobodu.

Šesti je:

Luka Petković, vojvoda Šumljanah (oko Trebinja). Luka je srednjeg stasa, koščunast, sjevobrk, kroz 60 godina njegovog života na glasu kao junak, najglagljiji i najhitriji je između ustašah. Rodjen u Gori pod Trebinjem vojvao je s Vukaševićem si imenjakom u prvom ustanku. Kašnje se borio skoro u svih tursko-crnogorskih bojevih. On se nije vraćao u Hercegovinu: živio je dielom u Crnojgori, dielom u Austriji. S novim ustankom planu u njem stara vatra, te se opet stavi o čelo svojim Šumljakom.

Ovo su danah viteški zatočnici junačke Hercegovine, pregalcij njezine sreće, borioci njezine slobode, „kršna djeca mrijeti naviknuta!“ Poživi jih i blagoslovi Bože!

U kukavnoj pako Bosnoj, dje još nije ni bilo pravog ustanka, jer ga izrodiće i izdajice Pelagićeve svoje stežu, pomolio se bio prividnom srećom pop Zarko, junak od oka; Miroslav Hubmajer, vitez na glasu; mladi Petar Karagjorgjević, nevriednik vjere ustaške; i, Mića Ljubibratić, slavan muž, koji je onomad sa četir svoja druga i, s gospodjicom holandezkinjom Ivkom Markusovom, svojom pratilicom amazonkom, od austro-ugarskih vojaka uhvaćen i nedužan u Lincu utamničen!

MLADI RODOLJUB.

Viestnik.

— Ugarski ministarpredsjednik pr. g. Tisza naložio je ministru prosvjete pr. g. Trefortu, da urednika „Bunjevačke i Šokačke Vile“ izlazeće u Baji kroz preč. ordinarijat pečuvski strogo ukori, jer da rečeni list ide „za razdjepom ug. državne cjeline i, za razdorom ugarskoga građanstva.“ I g. ministar 12 ožujka br. 329 i, crkvena oblast pečuvska br. 596, taj službeni ukor je meni točno i savjestno dostavila 29 ožujka o. g. ozbilj, nonprijetnjom: nepromienim li dosadanja smjera „Vilina“ da užasne posljedice pripišem samomu sebi. Tko nam je pri vis. ministarstvu u Budapešti toli dobru rad? neznam, al to znam, da u „Vili“ nema pojava „razsapa ugarske cjelovitosti, nema sjemena građanskome razdoru,“ izim ako su sgrčile novosti Vilina „Viestnika,“ koje smo djelomice izvršivali iz poizbor listovah austrougarske države. Ipak da nam sila danas nezakrene vratom, oprostite še nam veleštov. Vilini ljubimci, što se izostavljaju sasma viesti ob Ugarskoj, u buduće ko i dosad strogo držimo prosvjete. U r e d n i k.

— „Egri népujság“ je i opet izkalio na Slavenu srce. Nedavno što je fokošem lupao po ugarskih Srbjih, da su pridošlice te bi trebali da poštuju veledušje Árpádova plemena i vlade, eto u 12 svom br. udara i po ustaših i po ugarskih Slavenih. Veli, da je Mića Ljubibratić, čelovodja ustaških četah uhvaćen, te su ustali sad bez glave. K tomu, da se njegovi pristaše protivie ortakluku našemu sa Slaveni u Turskoj. Naš list nije političan, pa nesmiemo da tomu jegerskomu deliji damo političnu šušku. Al budući njegovi ogavni izrazi zasjecaju u narodnost i prosvjetu ugarskih Slavenah, to mu iskreno odgovaramo: da pleme, koje on zastupa, buni i zavadjja pro nam, nije bez glave, premda mu je onomadne izdalino prvi patriota; da on podpomaze bukovinske svoje jednoplemenike, a mi mu nezamieramo; da še ugarski Slaveni i nadalje ići putem obrazovanosti i prosvjete i, da mi njemu za ljubav nećemo prekinuti bratinskih osjećajah s turskim Slaveni. Pa molimo: Bože prosvietli!

slabijemu pamet! Jer bi taj „népujság“ imao znati, da je Mića Ljubibratić jur odavno ostavio hercegovačko bojište i, da je on ne austrijski već srbski podanik koga nepatri Linc neg Biograd.

— Jos nekoliko danah pa še osvanuti Gjurjgjevdan. Njim še se riešiti naša znalčnost o Srbiji i Crnojgori: eda li še u rat ili ne? Portin komisar (izaslanik) stigao je 13. ožujka iz Carigrada u Sarajevo, da provede nove reforme u Bosni. Izjavio je, da še u svakom sudu sjedit i kršćani, koji su navršili 30 godinu života, a znadu u knjigu i u pero. Al Turci bosanski na sva usta viču: da je on donio ljeli papir, te še mu oni kazivat u pero: kako ima pisat i provoditi reforme. Što se babi ltilo, to joj se i snilo!

— G. Velimir Gaj, sin pokojnoga uspomenic vriednoga Ljudevita Gaja, izdao je knjigu različitih pjesamah pod imenom: L i r a. Razdieljenu u dvie knjige pod naslovom: Č a s o v i — pruža čitaocu niz narodnih i novovjekih umotvorinah, a pridodani su mu nagradjeni riedki spisi, odnosći se na vjekopis pok. dra Ljudevita Gaja. Na ta krasoslovna, zabavna i poučna djela „narodno-moderne škole,“ iznoseća oko 50 tiskanah tabakah u velikom obliku, poziva g. pisac naš sav narod i, dobivajuš se po 2 for. a. vr. kod njeg u Zagrebu uz poštanško pouzće. Na 10 predplaćenih iztisakah daje po jedan bezplatno. Mi priporučamo našemu narodu kitnjasto pero mladoga književnika Velimira Gaja.

— Novine javljaju, da še se ruski car odreći prijestola i otići ljetovat na otok Maltu, dje še se sastati sa svojim zetom vojvodom edinburžkim, polazećim onamo sbog vojne vježbe. Nasledio bi ga najstariji mu sin Mihajlo, koj da še Rusiji dat ustav. Cara Aleksandra na taj korak, koj se Niemcem nedopada, da sil teret vladanja i neprestana bolest; a priestolonasljednik da je Francezkoj i Slavenom dobar prijatelj.

— Pruska vlada svrgava s biskupske stolice i limburžkoga kat. biskupa. Knez biskup vratislavski je u Austriji, Konrad Martin u Englezkoj, Ledochovski u Rimu, a kolonjski nadbiskup u Belgiji. Ovo bi dakle bio peti prognanik-biskup.

— Kraljica englezka Viktorija nosi naslov „carice Indije.“

— U Meksiku je buknuła buna, jer se građanska uprava predsjednika Lerda de Tejada nedopada tamošnjim generalom. Na čelu vojničke bune stoji L'orririo Diaz.

— Senjskim biskupom je imenovan dr. Juraž Posilović profesor bogo slovoja u Zagrebu.

Zagonetka.

Adamu sam bio mio
Dok me nije izgubio,
A i sad sam ljudem svijem
Zabavištom najmilijem. —
Slovo prvo kad zamienem
Zemlju rujem kud se kreujem,
A ljudi me u očaju
Više putah izkopaju.
Kaži Mito: što je to?

ZAGONETKU u 5-om broju „Vile“ lav-val, odgonetnuo je v. g. Jovan Boljarić, srbski sveštenik u Sečuju.

CIENA HRANE: na Bajskoj pijaci dne 12-og travnja 1876. (Uzima se po 100 kilogramma težini.) Čisto žito najbolje: 10 frti 30 novčića; srednje vrsti 9 fr. 80 nč. Napolica najb. 7 fr. 60 nč. sred. 7 fr. 20 nč. — Raž najb. 7 fr. 50 nč. sred. 7 fr. 30 nč. — Ječam najb. 6 fr. — nč. sred. 5 fr. 80 nč. — Zob najb. 8 fr. 60 nč. sred. 8 fr. 40 nč. — Kukuruz: 4 fr. 60 nč. — Proja 4 fr. 30 nč. — Grah 6 fr. 40 kr.

Visina vode dunavske 12-og travnja 1876.

Budapešt: 4.68 M. nad 0 (ništicom) opada.

Požun: 3.32 M. „ „ opada.

Vrieme u Baji — zaladilo s oblačinom.

Poruke uredničke:

Želeći od srca visokoštov. čitaocem „Vilinin“ sretne i vesele blag dane slavnah uzkrasa, umoljavamo najuljudnije sve njezine dužnike, da joj za svečano što ljepše ruho blagoizvolje čim skorije priposlati po 100 novčićah.

Pogl. g. M. L. Srbski-Kovin: platiste list kat. učioni u Sarajevu i jednomu srbsk. učitelju u Kuzminu. Srdačna Van hvala! Pl. g. D. P. Par-d u bice-Mešto: pružite darežljivu ruku jednomu u Carigradu sirotanu učeniku, jednomu u Baranji srbsk. svešteniku, početniku kapelanu u Srijemu i jednomu bogoslovcu franjevcu u Pečuhu. Itaka Van cvietom cvala, a duša raj dopala! Preč. g. F. G. Zagreb: predplatiste siromaka seljaka iz Čavolja Hvala liepa! Mngé. g. A. I. V od nj an: miran Ste do studenoga o. g.